

Szerkesztőség:

Iső kerület 246. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszámolások kül-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, fél-
évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 8 kr.

Felelős szerkesztő:

Máthé József. Viz Zoltán.

Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Társ-szerkesztő:

Hirdetmények:

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a ki-
adóhivatalhoz küldendők. Nyilttér sora 50 kr.

Közerköles.

(M.) Minden ember saját egyéniségéből
kiindulva szokott ítéletet mondani valamely
dolog felett.

A hány fő, annyi ész, a hány ember,
annyi féle nézet.

Tehát az erkölcs fogalma is különböző.

A mi egynek szép, jó és nemes: a má-
sik attól megvetéssel fordulhat el.

Például az egyik nagy lelki gyönyörű-
ségét találja abban, ha minden ünnep na-
pon elmehet az Úr házába s ott áhitattal
hallgathatja az igéket.

A másik gúnyos megjegyzéseket tesz
reá s ha hatalmában állna, ledöntene min-
den oltárt.

A fősvény, a zsigori csak pénzes ládá-
jának él. Képes fölálodni egészségét, becsü-
letét, boldogságát; csak hogy vagyonát gya-
rapithassa.

A rajongó eldobja magától a világi ja-
vakat s minden gondolatát eszmény képé-
nek áldozza.

Hogy darabosabb hasonlattal éljünk.

Mert megvetik a tolvajt, mert lopott;
és becsülik azt, aki őt megbünteti.

A tolvaj önmaga előtt nem szégyenli

tettét, sőt büszke önérzettel gondol reá; a
törvény büntető hatalmára pedig gyűlölettel
tekint.

Ezt nevezzük egyéni erkölcsi érzetnek.

Nincs olyan ember a világon, a kinek
egyéni erkölcsi érzete ne volna.

A társadalomban tehát minden lépten-
nyomon ilyen különböző erkölcsi érzetekkel
találkozunk; és a legtöbb kellemetlenség, a
legtöbb összeütközés az egyéni erkölcs kü-
lönöző voltából ered.

Ha ez áll, a mit most mondottunk,
akkor az emberek egy pillanatig sem ma-
radhatnak társaságban; a társas élet akkor
szétmállik.

Mi az hát, a mi az embereket a tár-
sadalomban, az együtt élésben összetartja?

A közerköles.

Igen ám, de épen az előbb mondottuk,
hogy a hány egyén, annyi nézet, a hány
nézet, annyi féle erkölcs.

Hogyan képzelhetjük hát azt, hogy
közerköles van?

Igen egyszerűen.

Az emberek erkölcsi érzetében vannak
általános jellegek. Ilyen például az önfen-
tartás ösztöne, az önvédelem, a fajhoz való

ragaszkodás, a szerelem, egy magasabb lény
tisztelete.

Minél több egyén erkölcsi életében mi-
nél több ilyen általános, úgy szólván közös
jelleg domborodik ki: annál inkább ki van
fejlődve a közerköles.

Már a legrégebb időkben látjuk, hogy
az emberek társaságban, még pedig rend-
szeres társaságban éltek. Erre mutatnak a
maig is fenálló nagy alkotások.

Látjuk aztán, hogy egyes népfajok tö-
mörültek és világra szóló nagy dolgokat
vittek végbe.

Később ezek nemzetekké, majd vallás-
felekezetekké alakulnak; de mindig ott lát-
juk felettök lebegni a közerkölest, mely
összetartja őket.

Ha ezen a képen végig tekintünk, azt
tapasztaljuk, hogy több egyén képezi a csa-
lád, több család képezi a nemzetet, a
nemzetek összesége alkotja az emberi tár-
sadalmat.

A közerköles tehát szintén ennyiféle
irányban fejlődött ki; nevezetesen az álta-
lános emberi, ugynevezett humanisticus el-
vek szerint, majd nemzeti szempontból s
ennek keretén belől a családban.

TÁRCZA.**A mi nótáink.**

Az „Abony“ eredeti tárczája.

Hiában ülök már a patika padján; hasztalan
ácsorgok a városház-sarkon: nem látom feljönni a
nagy templom felől Abony büszkeségét, Márton Feri
bácsit! Oly nehéz elhinni, oly keserves tudni, hogy
nem is jön többet barátai közé, a patika padra, vagy
a Cassinóba! Soha! Soha többé.

Hogy mily nagy veszteség az ő korai, az ő
váratlan halála az irodalomra, azt valamennyi lap
és folyóirat elmondja, elismeri; hogy mennyire
hiányzik az abonyi társaséletről, azt érzik már is
mindannyian, kik megszokták az ő kedves társa-
ságát, élénk elbeszéléseit, kedves adomáit. Mind-
ezeket elmondani ismétlés lenne, hanem egypár
olyan dolgot kívánok itt róla felemlíteni, melyet
még sehol nem olvastam s a mely talán későbbi
életírójának, irodalmi működése méltatójának, nem
lesz érdektelen adat.

A lapok rövid életrajzát közölvén, említik,
hogy egy lengyel bujdosótól francziául és angolul
„tanult“, szükségesnek látom az igazság kedvéért
megjegyezni, hogy ő nemesak „tanult“, hanem
„meg is tanult“ tökéletesen németül, francziául,
angolul és olaszul; értette a latint alaposan. Ma-
gam is szem- és fültanúja voltam egy fővárosi
úrral együtt, hogy valami olasz művészszel, ki

előadásra kérte Feri bácsitól, mint elnöktől, a
Cassinó termét, folyékonyan társalgott olaszul s a
pesti úr elámulva mondta nekem: „nem is gon-
doltam, hogy egy falusi ember úgy beszélje az
olasz nyelvet“.

A másik, a mit még sehol felemlítve nem hallot-
tam, a milleniumi évben készült nagy munkája, a 100
írott ivre terjedő „Abony város monographiája“,
mely a város tulajdona, de nyomtatásban meg-
nem jelenvén, az irodalom nem vehetett róla tu-
domást; mely munkában nemesak a község múlt-
ját és jelenét írta meg a legaprólékosabb gondos-
sággal, hanem az abonyi nagy uradalom birtokos
családait is levezeti Magyar Benignától 20 leszá-
rmazási, hiteles táblázaton. — Már ezért is méltó
dolgot cselekednének Magyar Benigna egyenes s
maig is élő leszármazottai, a szápári Szápáry és
a bojári Vigyázó grófok, az ürményi Ürményi, a
gyulai Gáál, a kostyánfalvy Kostyán stb. család
utódai, ha a Magyar Benignától rájuk szállott nagy
vagyonból e műnek kinyomatására áldozatot hoz-
nának!

A harmadik, mit említeni kívánok, egy —
az ő sok jeles és nemes tulajdonságai közül, —
a szintén kevesek által tudott népdalgyűjtés és
pedig nem a szöveg, hanem a dallamgyűjtés szen-
vedélye.

Sokan, kik Feri bácsit ismerték, el sem tud-
ják képzelni, hogyan lehetett volna ő dalgyűjtő,
mikor sem dalolni nem tudott, sem semmiféle
hangszeren nem játszott, még csak a füttyüléshez

sem értett; csupán a levegőt fütta ki ajkai között
sajátságos zúgással, mely valami tompa füttyülés
forma lehetett. És ő mégis népdal gyűjtő volt. Az erc-
deti magyar népdalokat nagyon szerette; hallása
jó, emlékező tehetsége páratlan volt s az ő fülé-
ben megmaradt a nóta dallama s ha az így beem-
lézett dalt másképp hallotta, észrevette a külön-
séget, megmondta, hogy itt, meg itt van a hiba s
igyekezett az ő tompa füttyülésével helyreigazítani.

Hogy gyűjtötte, hogy őrizte hát ő meg a da-
lokat: ez a históriája. Feri bácsi leginkább akkor
szeretett a tanyára, szőlőbe menni, mikor ott sok
fiatal munkás, legény, leány dolgozott, kiknek
munka közben természetük a dalolás; oda sétált
hozzájok, mintha munkájukat nézné; tett is valami
lányegtelen megjegyzést, de csak akkor, ha a dal
szünetelt és ha a szünet hosszú volt, rendesen
maga biztatta őket: „No, mért nem daloltok?
Mindjárt jobban megy a dolog, ha daloltok! Kezd-
jél már valamit Őrszike!“ A lányok nem is vártak
sok kínálást, rágyújtottak egy vagy más nótára.
Feri bácsi aztán ott sétált közöttük, előre, hátra,
de nem ám, hogy a munkára ügyeljen, hanem
hogy a dalt megtanulja. Ritka, finom izléssel ki
tudta választani a selejtesebbek közül a valódi,
jellemző s hamisítatlan dalokat. Ha volt köztük
ilyen, akkor a dalos lányok közül egy párt a leg-
ügyeseb, legszebb hangút, munka után behívta a
kastélyba, megvacsoráltatta, azután daloltatta őket
a konyhán, mintha csak neki dalolnának. A lányok
persze nem tudták, hogy a szomszéd ebédelőben

A közerkölcs nem csupán természetes fejleménye az emberek együtt érzésének; mert az inkább mesterséges módon van fejlesztve, fentartva.

Ezért van az iskola; ezért vannak a könyvek, hirlapok; ezért van a templom, színház, kaszinó; szóval minden olyan dolog, mely az ember lelkét az együttérzésre serkenti, mely az egyén erkölcsi érzetének irányt ad.

Minél inkább megegyeznek saját egyéni nézeteink a közérzülettel: annál inkább ki van fejlődve körünkben a közerkölcs.

Vajjon ki tudna képzelni valódi szabadságot, a szó szoros értelmében vett népszabadságot (ne tévesszük össze a fejtelenséggel) közerkölcs nélkül, olyan közerkölcs nélkül, mely a szabadság eszméje által kijelölt irányban van vezetve?

Azt hisszük senki sem.

És most tekintsük azokat az embereket, a kik a közerkölcsnek örei, vezetői, tekintsük azokat is, akik a jövő polgárainál a közös erkölcsi érzetet felkeltik és fejlesztik.

Óriási munkával küzdenek azok.

Munkájukat azonban megkönnyíthetjük, ha magunkba szállunk és okos józan ítéllettel megfontoljuk, hogy egyéni erkölcsi érzetünknek jó nagy részét alá kell rendelnünk a közerkölcs kivánalmainak.

Rég megmondta Berzsenyi Dániel korszorús költőnk, hogy:

... minden ország támasza, talpköve
A tiszta erkölcs, mely ha megvész ...
Ledől s rabigába görnyed."

Társadalmunk minden egyes tagja hazafias dolgot cselekszik tehát akkor, midőn a közerkölcs emelésén, ennek az egyetlen egy társadalmi kapocsnak megszilárdításán munkálkodik.

Hazafias dolgot cselekedni pedig milyen jól esik a kebelnek.

A tiszta lélek nagyobb gyönyörűségben nem fürödhetik, mintha érzi, hogy Istenét, hazáját és családját igazán és hiven szereti.

Alkalmi beszéd*

Márton Ferencz felett, 1898. április 30-án mondotta Szánthó Elek abonyi ev. ref. lelkész.

Szomorú halotti gyülekezet! Megjött a tavasz s új élet, fejlődés remény mindenfelé! Megjött a tavasz! Ámde elhozta szárnyain gyilkoló mennyköveit is, melyek a hova lesujtanak, ott romlás, pusztulás, enyészet és halál váltja fel az életet! Megjött a tavasz és — borzasztó megdöbbentő valóság — elhozta magával gyilkoló mennykővet e család számára is, hogy ebben ismét egy újabb áldozatnak oltsa ki oly váratlanul nemes életét. Igen, valóságos mennykőesapás volt az, mely itt lesujtott s pár órai rosszullet után összetörte a még erőteljesnek látszó férfit, elragadá a hű barátot, a szerető családfőt és szépirodalmi munkásainknak egyik kiváló díszét, ékességét.

Ha jön a halál hosszas, emésztő betegség által kísérve, hogy előkészítsen bennünket az elválás bús gondolatához: mégis megrázó, megdöbbentő az; hát még mikor jön hirtelen, váratlanul, mint mennykő esapás a tiszta égből, avagy kit ne rázna, kit ne döbbsentene az meg az egész valójában.

Ilyen mélyen megrázó megdöbbentő gyász eset az, — végtisztességtevő gyülekezet, — mely most e gyászravatal körül összegyűjtött bennünket. — A szerető családfő vidáman, testi s lelki épiséggel, egészséggel távozott szeretett családjá köréből, hogy hű barátai körében, kedélyes társalgással egy pár órát eltöltsön, ott hirtelen jött rosszullet veszi elő, már bágyadtan tér vissza övéi körébe s ott pár órai szenvedés után kilehellé nemesen érző, magasztosan gondolkozó és fent szárnyaló lelkét. — Óh hogy ne volna tehát ez megrázó, megdöbbentő mindazokra nézve, a kik őt csak távolabbról is ismerték? — de mennyivel megrendítőbb lehet azokra nézve, a kik vele közelebbi viszonyban voltak, — az ő igaz, hű barátaira nézve? Óh mert ő is ilyen hű, igaz barát volt. Őszinte, igaz szeretettel viseltetett ő mindazok iránt, kiket barátságával megajándékozott. S ha, — a mi a társas életben alig elkerülhető, — barátai körében nézeteltérés, véleménykülönbség me-

*) Lapunk mult számából térszűke miatt kimaradt.
Szerk.

dalolta. A karnagy persze nem tudta, hogy mi hát a hiba; ő eljátszotta úgy a mint le van írva, hát nem tehet róla, ha Feri bácsi másként tudja.

A mily örömmel ment, oly búsan jött vissza Feri bácsi, hogy mi lesz már a nótákkal, a karnagy nem akarja úgy hangszerelni? Elvégre az lett belőle, hogy a Tekintetes asszony felment Pestre, eldalolta a nótákat a zenekar igazgatója előtt. Nagyot nevetett aztán a karnagy úr:

— No, lássák kérem, most már jól van!

És eljátszotta rögtön épen úgy, mint a hogy a Tekintetes asszony eldalolta.

— Ez az! ez az! — kiáltotta Feri bácsi; de hát hogyan lehetett az, hogy a kótán nem így volt?

Most a művész a kótáról játszotta el, úgy, a mint volt s az megint nem tetszett.

Akkor magyarázta meg aztán Nikolics, hogy a hangjegyek megfelelnek a dallam hangjainak, ezért hasonlít hozzá; de a kottázó nem rakta fel a dinamikai jegyeket, nincs jelezve, hol kell lassan, vagy sebesebben játszani, nincs se forte, se piáno, se crescendó, se decrescendó, se szünetjel stb., szóval nincs a dalnak se színe, se ereje.

No de aztán jó lett minden. A ki emlékszik a Betyár kendőjében a „Balla János” meg a „Buziné lánya” nótájára, bizony igazat ad, hogy gyönyörű nóták ezek. És ezeket Feri bácsi egy Őrsike nevű csinos és igen ügyes dallos lánytól tanulta.

A később írott színműveknél már praktiku-

rült fel valahol, őt legottan ott láthattuk, — mint békeangyalát, — feltűnni, hogy az ellentéteket kiegyenlítse s a baráti kapesot megszakadni ne engedje. Óh bizony mindnyájunk által ismert, tapasztalt igazságot mondok ki, midőn azt állítom, hogy az ő szerető jó szíve sok felmerülő meghasonlást, egyenetlenséget simított el társadalmi életünkben. — Óh hogyne éreznők tehát mindannyian, kik vele szorosabb összeköttetésben voltunk, veszteségünk nagyságát!

De mennyivel inkább érzik ezt azok, a kiket a baráti viszonytól még szorosabb családi kötelék fűzött vele együvé, t. i. az áldott lelkű jó nő, a forrón, egész a rajongásig szeretett egyetlen gyermek, a mély bánatba merült szerető és szeretett unokanővér s a tisztos rokonoknak egész köre! Óh mert őt, — a kit már a társas életben is mindenkor és mindenütt a szeretet lelke vezérelt, — a szeretet lelke vezérelte mindenkinek felette a családjá körében is! Valóban igazi lelki gyönyört élvezett az ember, midőn látta azt a gyengéd, finom, odaadó szeretetet, melyet övéi, családjá tagjai s általában rokoni iránt mindenkor tanúsított. S most ök is elveszítik a forrón szerető s forrón szeretett családfőt! Hol keressenek, hol találjanak tehát vigasztalást? A multban s a jövőben; az együtt eltöltött, szép kedves, boldog multban s majd a feltámadás után együtt eltöltendő szép, kedves, boldog jövőben ott, — ott fent az idevezült lelkek hazájában!!

De nemcsak ti reátok zár veszteséget magába e gyász ravatal, hű, igaz barátok, szerető családtagok: de nagy a veszteség abban, a kit a setét szemfedő borít, hazánkra is; mert szépirodalmunknak egy kiválóan szép tehetségű s irodalmunknak örökbecsű munkákkal gazdagított tagja hunyta le szemeit a halál hosszú álmára.

Nem az én hivatásom ezen munkákat egyenként felsorolni, avagy azokat irodalmilag méltatni akarni, hiszen ti mindnyájan ismeritek népies irodalmunknak e kedves, drága gyöngyeit; tinektek mindnyájatoknak feldobbant szívetek, midőn azok közül egy-egy megjelent s ilyenkor sergestül mentetek ki s kerestétek fel a boldogultat, hogy kifejezést adjatok örömtölknek az ő újabb dicsősége felett és büszkeségteknek, hogy ő tiétek. — De egy munkáját, — minthogy azt még csak kevesen ismerhetik, mégis kell, hogy felemlítsek, az ő utolsó munkáját, az „Utolsó Radák”-ról, a melyben egy nagy multt és nemesen gondolkozó család utolsó tagjának, a minden női erényekben oly gazdag, a szívemességben oly felülmulhatlan Bűbő Radák Katalinnak életét, jellemét oly hiven, oly édesen, oly kedvesen írta meg. — Valóban különös találkozás a véletlennek. Utolsó munkája az Utolsó Radák-ról, egy halottról; — mintha csak

sabban járt el Feri bácsi; lehvta t. i. Erkel Elek, a Népszínház karnagyát, a ki aztán a Tekintetes asszony, vagy egy-egy dalos leány hangja után leírta a dalt úgy, mint mikor valaki diktálás után ír. — A „Siroki románéz” dalai közül tőbet egy „Pire” néven ismert fiatal asszony dalolt Erkelnek, mely nótákra a híres zenész ezt jegyezte meg: „Nagyon jól adia elő ezeket a valódi színszágú dalokat”.

Különösen tetszettek Erkelnek a „Pásztolhai temetőben” és „Megkondult az öreg harang” kezdetűek.

Erkel több alkalommal volt Abonyban, mindannyiszor nagyon sok népdalt lekottázott így halláshól és vitt el magával; hogy valahol felhasználta-e, nem tudom; vagy ott vannak még most is hátrahagyott irományai között.

Igy gyűjtötte Feri bácsi a nótákat.

Igy lettek megőrizve a feledtségtől, így kerültek színpadra, Blaháné ajkaira a mi nótáink; a miénk; mert itt termettek azok a mi városunkban, a mi határunkban. — Mert nemcsak azért híres az abonyi határ, hogy megterem benne az aceszos búza, hanem még azért is, hogy megterem rajta sok jó munkás legény, sok szép, dolgos leány és sok magyar nótá. Azok a szép dalok, melyek Feri bácsi népszínműveiben oly eredetiek, oly zamatosak, olyan fűlbemászók, nem zeneművészek cikornyás munkái. Ott termettek azok a piócás partján, vagy a Tiszánál a paládicsi réten! S a jó Feri bácsi megértette őket; meg tudta

hallgatja ám őket a tekintetes asszony, ki szintén jó hallású volt, a ki csakhamar megtanulta a soha nem hallott új nótát. Ekkor elbocsátották a lányokat s hogy legkisebb baj se legyen, az öreg Antal kísérte őket haza s mentette ki a család előtt.

A Tekintetes asszony aztán nemcsak megtanulta, hanem meg is őrizte emlékében azt a sok dallamot, melyet így apránként tanult a paraszt lányoktól.

Midőn Feri bácsi megírta a Betyár kendője című színművét, kellett bele dalok, milyen könnyű volt válogatni a szebbnél-szebbek közül! Ki is válogatta, de hogyan mellékelje a tekintetes asszony hangját a leirt színdarab mellé? Hát biz az nem is gond volt, de azért mégis kitalálták annak is — bár kezdetleges — módját. A Tekintetes asszony nagyon szépen és helyesen dalolt, de hangszeren nem játszott; volt egy ismerős kisasszony, a ki zongorázott, de hangjegyezni nem tudott; Feri bácsi kerített aztán egy embert, a ki ugyan sem zongorához, sem az énekhez nem sokat értett, de kottázni tudott, elmentek tehát együtt a zongorás kisasszonyhoz, a Tekintetes asszony dalolta a nótát, a kisasszony a billentyűkön kibillegtette a megfelelő hangot, a kottázó meg leírta.

Nagy volt Feri bácsi öröme, vitte is az így leirt darabokat a nemzeti színház karnagyához, kit gondolom Nikolicsnak hívtak. A karnagy az egy szólamra írt dalt elzongorázta és Feri bácsi csak elhült, hogy nem jól van az egész; a nótá ugyan úgy van, de mégsem olyan mint a hogy a felesége

ez intés lett volna számáva, hogy te is nemsokára a halottak közé fogsz költözni!

Gyászoló gyülekezet! Midőn tehát a boldogultban a hű barátot, a szerető családfőt és hazánk írói körének egyik kiváló díszét elvesztettük: hol keressünk vigasztalást, mely fájdalomkat enyhítse? Nem másutt, nem másban, mint a valóságban, nem másutt, nem másnál, mint Istennél, a mi gondviselő jó atyánknál; jertek tehát s imádkozunk ő hozzá!

MI UJSÁG?

— **Lapunk kiadása** körül a mai számmal az a változás történt, hogy Sebők Béla a kiadói teendőket s ezzel a lap tulajdonjogát is Szerdahelyi János helybeli nyomdatulajdonosra ruházta át. Egyebekben a lap kiadása, annyival inkább szerkesztése semmiiben sem változott.

— **Tanfelügyelő köruton.** Tóth József kir. tanfelügyelő e hó 16-án Ujszászon, 17-én pedig Czegléden fogja az iskolákat megsejlelni. Reméljük, hogy körutja alkalmából Abonyt is meg fogja látogatni, hol a polgári iskola ügyében üdvös tanácsára olyan nagy szükség volna.

— **Szorgalom gyümölcse.** Galánthai Balogh Arthúr — özvegy Balogh Istvánné fia — e hó 6-án tartotta előadását a budapesti tudományegyetemen, a hol — mint az észjog tanára nyert alBalmazást.

— **Követválasztók összeírása.** Mint minden évben, úgy az idén is meg fog történni az országgyűlési képviselő-választók összeírása, illetve a választók névjegyzékének kiigazítása. Abony, Tószeg és Törtel községekbe Aranyai Sándor, Bukovszky Ferencz (tószegi jegyző) és Máthé József vannak kiküldve, — póttag idősb Palásthy Pál. — A küldöttség Abonyban június 1-én és 2-án, Tószegen 3-án és Törtelen 4-én fog működni.

— **Iskolaszéki gyűlés.** A helybeli r. kath. iskolaszék f. hó 15-én gyűlést tart, a melyen a kintori pályázat kihirdetése és a árvízsgák idejének kitűzése ügyében fog határozni.

— **Keresztjáró napok.** A reánk következő hét három első napján tartja a kath. egyház szokásos körmeneteit, melyek kérés vagy keresztjáró napoknak neveztetnek, mert a körmenetek keresztelvényekkel mellett történnek az anyateplomból valamely szent helyre. A keresztjáró napokon körmenetet Mamert viennei püspök alapította, midőn székhelyét 469-ben tűzvész, földrengések és vadállatok pusztították. Ekkor ő hiveinek három napi böjtöt és könyörgő körmenetet rendelt (Sidonius I. VII. ep. 1.) Ezen körmeneteket III. Leo pápa (+816) pedig az egész kereszténység számára elrendelte.

becsülni a nemzeti kincset, melyet e nótákban a nép költészete felhalmozott szépen s hamisítatlanul.

Ki tudja, hol vannak azok az Örszék s a többi dalosok, kik a „Leányasszony“, a „Siroki románcz“, a „Betyárkendője“ gyönyörű nótáit dalolgatták neki?! Tán előre mentek, hogy jó gazdájukat új dallal fogadják a menyitvarában? Vagy itt maradtak még? És a mikor mennek az ősi tanyára, bánatos ajkukon szomorú dal csendül urok emlékére.

Úgy van; most már csak emlékére: mert ezután nem lesz a jó Feri bácsi!

Kinek daloltok majd aszatoló lányok, kettőző menyecskek? Igaz, daloltok ti, mint a madár dalol, nem törődve azzal, hallja-e valaki, hallgatja-e más is, vagy csupán a párja? Csak dalol magának, vagy tán a párjának?

Daloltok még ti is; de nem lesz ezután, a ki megfigyelje, szinpadra juttassa és megörökítse egyszerű, de kedves magyar nótákat.

Milyen kár, hogy nincs egy másik Márton Ferencz, a ki megfigyelné a munkás lányokat s ezeknek dalait összegyűjtögetné!

Ki tudja, hogy mennyi remek magyar nóta, mely díszére válnék a magyar zenének, meggy így feledésbe és vesz el örökre zeneirodalmunk végételen kárára?

Ki tudja? Ki tudja?

Bácsi.

— **Mükedvelők.** Serényen folynak a próbák a mükedvelő-előadásra. Most már két csoportban is készülnek. Az egyik csoport — a tanítói kar — Kazár Emil „Hátrahagyott család“ című drámáját, — a másik csoport — az iparos ifjak — Tóth Ede „Falurossza“ című népszínművét adja elő. Nagyon helyes, nagyon szép. Hadd legyen egy kis pezsgés a társas életben, — ne bóbiskoljunk, ne gurnyasszunk a tespezítő szunyókálásban.

— **Templomrablás.** Nagy riadalmat idézett elő a hir szerdán reggel, hogy a zsidó templomot feltörték, kirabolták. — A hitsorsosok tömegesen vonultak a templom felé s látszott arczukon, hogy mindenki fel van háborodva a gonosz tett felett, hogy mindenki valami olyan eszmével foglalkozik, hogy a bűnösöknek minél előbb nyomára akadjanak és továbbra az ilyen vakmerő rablásokat megakadályozzák. — „Én azt indítványozom, — szól egy kipirult arcú, — hogy szervezzük a polgár-őrséget, — 20 évestől 40-ig mindenki fegyverrel köteles éjjeli őrséget végezni.“ — „Az sok lesz jegyző — meg a másik — elég lesz 35 évig.“ Megjegyzendő, hogy ez még csak 38 éves, tehát nem akar polgárőrség lenni. Ilyen és hasonló töprengések között gyülekeztek a templomnál, hol saját szemekkel meggyőződtek, hogy a főbejárat ajtaja nyitva van. Csendőr, rendőr nyomban értesítendő. Ne nyúljon senki semmihez, nem kell megelőzni a rendőrséget, — majd kisüti az. Egymást biztatva, vigasztalva tolongottak a templom előtt s a lázas izgatottság mór-már tetőfokra hágtak, midőn sietve közeledik Moller Sámuel, a ki ahiatatos, buzgó templom látogató. „Az öreg Moller van csak megijedve, — jegyző meg valaki. Az öreg alig bir szóhoz jutni, — alig bírja elmondani, hogy ő az este elaludt a templomban, tíz óra tájban ébredt fel s mivel az oldalajtó kulcsesal volt bezárva: a fájto tolózárat húzta felre, úgy birt csak kijönni, de már bezárni nem tudta. — Óh! Moller, Moller. Milyen zenebona?!“

— **Fegyveres rabló.** Szerdán — 11-én este Norman Dávid ujszászi-uti kereskedése előtt valaki egy revolver lövést tett és a nyitott boltba vakmerően behatolt. Egyenesen a pénzes fiókhoz ugrott, azt kirántotta s mintegy 10—12 frt ezüst pénzt kimarkolt, bezsebelt. Normanné megragadta a vakmerőt, megfogta kezében a revolvart; de az erősebb levén, kiszakította magát és elszaladt. A gyanú Kollár Frigyes bognár segédre esett, a kit a csendőrök még akkor éjjel elfogtak. Találtak nála egy töltött revolvart, melyből egy töltény ki volt löve; látszott, hogy friss lövés. Normanné és gyermekei felismerték; de ő mindent tagad. Daczára ennek a kir. bíróságnak adták át. Jellemző, hogy a revolverben még 3 töltés volt és az nap délután vett Kollár Frigyes egy másik boltban 4 töltényt. A családot ez a vakmerőség annyira meglepte, hogy a szomszéd szobában volt két erőteljes legény nem volt képes anyja segítségére menni.

— **Meg akar halni.** Bertók Margit 18 éves leánynak valami nagy szívbéli fájdalma lehetett, mert esütörtökön — 12-én — délután beleugrott a kútba, avagy csak beleereszkedett, nem lehet kitudni tőle. Rudnyánszky László szolgabírnál volt konyhacseléd. A nevelőnő lett figyelmes a kútból olyan furesán felhangzó sirásra. Rémülve szaladt be; de csak annyit tudott hebegni, hogy a kútba esett. A családot még nagyobb rémület lepte meg, azt hitték, hogy valamelyik kis gyermek. Egy pillanat alatt a kútnál voltak és akkor látták, hogy Margit ott guggol a hűtő készüléken, mely a kútba kötéllel volt leeresztve. Gyorsan létrát teremtettek elő s lebecsátották, „Gyere fel“ — parancsoltak rá, „Megakarok halni“ — nyöszörögte siró hangon. Nem boldogultak vele. Egy kocsis lement érte. Az sem birta felhozni; csak meg akart halni. Végre kötelelet bocsátottak le, — a kocsis lefűlelte a leányt, derekára csavarintotta a kötelelet és a fennálló egy pillanat alatt kirántották a kútból. Természetesen a nagy ijedségért az öngyilkos jelölt méltó fogadattatásban részesült, jól elnászárgolták. Úgy kell neki.

— **Hideg vér.** Czudarul bevágta Somogyi Laci a Földi Jóska fejét. Azt kérdezik Jóskaótól, hogy mért nem vágta vissza? „Hiszen ha én is ütöm, meg az is üt: akkor... akkor...“ Azzal megindult és ballagott Czeglédre a bírósághoz panaszt emelni, hogy Somogyi a meggyfa bottal minő szegényt ejtett rajta.

— **Tüzeset.** Retkes Pál háza a tószegi utezában pénteken — 13-án — reggel ismeretlen okból kigyuladt és leégett. A tüzoltás körül serényen munkálkodtak és mégis akadtak gáncoskodók, a kik hozzá sem nyultak semmihez. Rossz szokás

az, hogy csak látványosság számba veszi sok ember a szerencsétlenséget s a helyett, hogy dolgozna, segítene, még ő tart bírálatot. Egyébiránt erre még visszatérünk.

— **Permetezés.** Szőlős gazdáinknak szá-jában maradt az ize, (vagy jobban mondva nem igen maradt a szájukban az ize) hogy tavaly nem permeteztek. Az idén úgy látszik komolyan hozzá-látnak. A szőlőt háromszor kell permetezni. — Elő-ször májusban — mindenesetre a virágzás előtt — akkor t. i. midőn a szőlő levele már forint nagy-ságú, midőn az erősebb hajtások arasznyira nőnek. — A második permetezés Péter-Pál tájban, de minden esetre a virágzás után. — A harmadik augusztus közepén. — Ha kötözés után permezni akarunk, 4 vagy 5 napot várni kell, hogy a levelek helyre huzódjanak. — Esős időben, nagy harmaton, vagy nagy melegben permetezni nem szabad; szeles időben pedig nem lehet. Ugyanezért ki kell lesni az időt; úgy szólván csak lopkodni kell. — Legjobb harmat felszáradta után 11 óráig és délután 3 órától harmat szálltaig. — A perme-teget nem szabad a levelekre rálövöldözni, hanem fölfelé kell löni, hogy úgy rakodjon a levélre mint a köd. A permeteg a levélen minél apróbb, mák-szemnyi cseppekben legyen, sűrűn, egyenletesen. A levélnek nem szabad megnedvesedni. Ha a le-vélen nagyobb cseppek látszanak, vagy ha a per-meteg a levél szélén összefolyi: az azt mutatja, hogy sok üres hely maradt a levélen, a hová a peronospora magát kényelmesen befészkelheti. Nem elég az, hogy csak megpermetezem — akárhogy, — okszerűen kell azt végezni. Láttunk a múlt évben is eleget, a kik jobban tették volna, ha hozzá sem nyulnak. Úgy jártak azok is, mint az egyszeri falusi borbély, a ki gyógyítgatással is fog-lalkozott. Megy a beteghez, — hát épen akkor nyújtóztatják ki. Megáll az ajtóban, elgondolkozik: Csudálatos — mondja — megfoghatatlan. Én el-követtem vele mindent, a mit csak tudtam; meg-nyírtam, megborotvártam, eret vágtam rajta, — és mégsem használt. . . . Csodálatos, megfoghatatlan.

— **A fagyos szentek.** Az idén a rossz hirű Pongrácz, Szervác és Bonifác hála Ister-nek minden nagyobb baj nélkül tünnek le s így remélhetjük, hogy erre az évre már nem kell a gazdák rémképétől, a késői fagytól tartani. Igaz, hogy még Orbán hátra van sereghajtónak, de az már igen kivételesen szokta a gazdaközönséget megremegetetni. Tehát bizzunk a jó terméshez!

— **Munkás-egylet.** Ujszászon e hó 8-án alakítá meg Léva Mihály, jeles költő-plébánosunk a kath. munkások egyesületét nagy érdeklődés közt és lelkes beszéd mellett. Elnöknek egyhangulag őt, alelnöknek Lévai Antalt választották meg s még 12 vál. tagot. Népies tárgyú könyveket ad az elnök az egyletnek s hasonló tárgyú felolvasásokat is tart ottan. A tagok száma folyton szaporodik.

CSARNOK.

A bolond művész.

— Igaz történet. —

Budán találkoztam vele legelőször egy kávé-házban. Mikor belépett rongyosan, kopottan egy 3 húros piszkos hegedűvel a hóna alatt, azt mondta egyik barátom, itt jön a bolond művész.

Karesú szép alak volt. Abban a rongyos fol-tos ruhában úgy nézett ki, mint egy király, ha koldusnak öltözik. Tojásdad fekete körszakállal és hosszú fekete hajjal övezett arca, magas hom-loka, mélyen fekvő szemei, egy homályba borult lángészt sejtettek.

A „bolond művész“ a kávéház egyik zugá-ban foglalt helyet. A kávéház tulajdonos oda ment hozzá és megszólította:

„Isten hozta Antal! hát csak ellátogatott hoz-zánk is! De régen nem hallottam már játszani! No hanem először igyék valamit; hát mit paran-csol kávét vagy theát?“

„Éhes vagyok, enni akarok!“ volt a rövid válasz.

A kávé különféle hideg étkeket rakatott a művész elé és hozzá bort. — Mikor vége volt a vacsorának a „bolond művész“ szónélkül vette a hegedűjét és ott székeben hátratámaszkodva, fejét

hátravetve szemeit a plafondra meresztve, elkezdett játszani.

Ábrándozott.

És milyen játék volt az?!

Először lassan alig hallhatóan kezdte. Az a három húr úgy sirt, úgy búgott, úgy panaszkodott! Beszélt egy egész elzüllött élet reménytelenségéről és nyomorúságáról, beszélt örületes szerelemről, csalódásról, küzdelemről, éhségről, kinokról, melyeknek nevük nincsen és a melyeket csak érezni lehet és megörülni tőlük.

A kávéház tömve volt vendégekkel, de mindannyian visszafojtott lélegzettel lesték a hegedű hangjait. A tekézők, a kártyázók félben hagyták játékukat, hogy a hegedűnek egy hangját se veszítsék el.

Most a hegedű elkezdett örületes táncot járni. Ez már az örület tombolása volt. Már nem sirt, nem panaszkodott többé. Gúnyolt, átkozódott, kacagott, és kacagott vele együtt gazdája is, hogy az embernek a háta borsózdott bele. Nincs az a pokoli kivihetetlen futam, az a nyaktörő accord, amit elne játszott volna.

Mikor befejezte játékát, letette hegedűjét, leborgasztá fejét és egy darabig maga elé bámult. Azután felállt, fogott egy tálcát és körüljárt gyűjteni, de mindössze négy asztalnál sem volt, hanem a gyűjtött néhány hatost beseperve, fogta hegedűjét és távozott.

„Ez a tempója“ mondá asztaltársam, „játszik, a mikor neki tetszik, azt a mit akar és addig a meddig kedve tartja. Ha üresek a zsebei, gyűjt néhány hatost, de nem többet, mint a mennyi neki egy napra kell. Ha valami jó embere megkéri és hizeleg neki, hogy milyen gyönyörűen játszik, akkor mosolyogva veszi a hegedűjét, büszkén megnézi, forgatja kezeiben, megcsókolja és játszik, de ilyen alkalommal soha sem fogad el pénzt. Ismerői tudják ezt és észrevétlenül csempésznek a zsebébe egy-egy koronát.

De kiesoda tulajdonképen ez az ember? Mi volt ő és mitől züllött el annyira?“

Annak nagyon szomorú története van. Ő jó módú szegszárdi szülöktől származik. Atyja már gyermekkorában felfedezte benne a zenei képességet és kiképezte a hegedű-játékban. Bécsben végzte a conservatoriumot kitűnő sikerrel és több első díjat nyerve. Tanárai fényes jövőt jósoltak neki. Bécsből haza ment, hogy kipihenje magát és azután hangverseny körutra keljen. Itt megismerkedett egy zsidó leánnyal. Megszerette és megakarta kérni a kezét. Szerelme oly forró volt, hogy kész lett volna érte áttérni a zsidó hitre. Szülei ellenezték és kitagadással fenyegették, de a leány gazdag szülei sem akartak a dolgról hallani, miután a leány kezét egy fiatal jó módú kereskedő kérte meg. Az akadályok elháríthatatlanok voltak.

Az esküvőre és lakodalomra a művész is kapott meghívást. Mennél közelebb iött a végzetes nap, annál komorabb és szótlanabb lett.

A lakodalmas vacsora után valaki a vendégek közül felszóllította az elmerengve ülő ifjú művészt, hogy játszon valamit. Az mentegedő és nem látszott hajlandónak a kérést teljesíteni. Ekkor kedvese a fiatal asszony fordult hozzá, halvány szép arcán mosoly vonult végig, mélyen tekintve a művész szemébe:

„Kérem csak egy darabot — hadd halljam még egyszer — talán utoljára . . .“

A fiatal embernek a szive összeszorult, ajkai rángatództak, holt halovány lett, azután vette a hegedűjét és elkezdte játszani Paganini boszorkánytáncát. A fiatal asszony zongorán kísérte.

A vendégeknek a hátuk borsózdott az ördögös művészettel kiesalt hangok hallatára. Ilyen ördögösséggel és daemoni benyomással még Paganini sem játszhatta szerzeményét.

Játék közben a fiatal asszony egy accordnál feltekintett a zongoráról és mikor tekintete a művész arcára esett, összeresztette még jobban elhal-

ványult és kezei a zongora billentyűjéről ölébe estek.

De borzasztó is volt az a változás, a mi a művész arcán végbement. Arcszíne fakó volt, ajkai kékek, szemeiben kimondhatatlan vad tűz szikrázott és e mellett mosolygott, de e mosoly oly borzasztó, oly vérfagyasztó volt! . . .

Most egyszerre vad, örületes kacaj hangzott el a művész ajkairól, hegedűjét a földre csapta, hogy darabokra tört, ő maga pedig eszméletlenül rogyott össze.

Mikor magához tért örült volt. . . .

Azóta nincs nyugta sehol, kóborol, vándorol folytonosan, három nap, három éj nem találja egy városban és nincs az a hatalom, a mi őt egy helyhez kötni képes volna.

Azt a fiatal asszonyt pedig, a ki őt menyegzője napjao a zongorán kísérte, az esküvő után két héttel halva találták ágyában.

Megmérgezte magát.

Flótás.

ROSENZWEIG J. órás

Abonyban

ajánlja magát mindennemű arany és ezüst tárgyak, zseb- és fali-órák legolcsóbbani eladására, ugyszintén arany és ezüst tárgyak, valamint órák javítására.

Minden raktáron lévő arany és ezüst tárgyon a m. kir. fémjelző hivatal bélyege látható. Az általam eladott, valamint javított órákért egy évi jótállást vállalok.

Fenti tárgyak havi és heti részletekben is adatnak el.

ÚJ KÖNYVNYOMDA!

Tisztelettel van szerencsém Abony város és vidéke n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy Abonyban a Piacztéren róm. kath. templommal szemben, egy a maikor igényeinek megfelelő

KÖNYVNYOMDÁT, könyv,- papir- és írószer-kereskedést

állítottam fel, s azon helyzetben vagyok, hogy t. megrendelőimet kellő szakképzettséggel gyorsan és olcsón kiszolgálhatom.

Elvállalok minden e szakba vágó munkákat, u. m. névjegyeket, lakodalmi és báli meghívókat, eljegyzési kártyákat, számlákat, körleveleket, levélpapír és boríték czimnyomását, falragaszokat, egyházi, ügyvédi és községi nyomtatványok elkészítését, és egész új könyvek kinyomását.

Kaphatók üzletemben: zeneművek, iskolai és üzleti könyvek, noteszok, irkák, tollak, czeruzák, tenták, irodai kellékek és levélpapírok.

A nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását kérve maradok

kiváló tisztelettel:

Szerdahelyi János,

nyomda-tulajdonos.